

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXII, broj 8

23. veljače 2012.

cijena 100 Ft

*Na premijeri židanske komedije
„Miho se mora ženiti!”
briljirali su Joško Ravadić i Ivan Pantoš*

Aktualno

Vrpca može simbolizirati i odsječenost, a i vezu

Tekućeg su mjeseca održane svečanosti predaje maturalnih vrpca u srednjoškolskim ustanovama, jednako tako i u našim hrvatskim dvojezičnim gimnazijama u Budimpešti i Peču. Komadić vrpce simbolizira prekid jedne niti, niti godina provedenih u ustanovi koja simbolično povezuje čak u jednu ustanovu, u jednu zajednicu. Presječena vrpca na komadiću, iz koje svakom učeniku 12. razreda dodjeljuje dio, simbolizira prekidanje niti djetinjstva, početak ulaska u svijet odraslih, u svijet samostalnosti. Premda je nit vrpce prerezana, iz nje kod svakog ostaje po jedan komadić, koji će podsjećati na provedene dane u ustanovi. U našim hrvatskim gimnazijama maturalnu vrpcu preuzelo je ukupno 45 gimnazijalaca, 21 u Budimpešti i 24 u Peču. „Vi ste buduća hrvatska inteligencija” – kazao je Mišo Hepp, predsjednik HDS-a, pozdravljajući ovogodišnje maturante u Peču. Četrdeset pet osoba koje maturiraju u našim gimnazijama, dio svoje mladosti provele su u hrvatskom okruženju, u hrvatskom duhu upravo u godinama kada im se oblikuje ličnost. Učenici hrvatskih gimnazija proveli su svoje godine u jednoj „hrvatskoj oazi” gdje nisu usavršili samo svoje znanje hrvatskoga jezika, nego dobili mnoge druge sadržaje preko kojih im se razvijala nacionalna svijest. Četrdeset pet maturanata po godini dobra je brojka za našu zajednicu ukoliko većina ostaje u blizini svoje zajednice, ukoliko i nadalje ima mogućnosti da se uključi u život Hrvata u Mađarskoj. Provedemo li malo zbranjeno, tijekom deset godina u našim gimnazijama maturira najmanje 400 osoba, nazovimo ih budućom našom inteligencijom, no ipak mladi su vrlo slabo zastupljeni u našem javnom životu, u našim narodnosnim samoupravama. Uzroci su sažeti. Dospije li tko poslije mature na fakultet, velik dio svog vremena provede učenjem. Ukoliko izabere struku koja se sluša na jeziku većinskog naroda, manje je u dodiru s hrvatskim jezikom, stoga se i slabije zanima za programe hrvatske zajednice. Nakon diplome slijedi traženje radnoga mjesta. Uspije li ga naći u regiji gdje žive i Hrvati, veća je vjerojatnost da će se uključiti u javni život hrvatske zajednice. Naravno, mnogo toga ovisi i o vrsti radnoga mjesta jer, treba priznati, danas na najviše radnih mjesta radi se više od osam sati, a da ne spomenem da mladi ljudi trebaju se uhodati u rad, a kadšto uz rad moraju završiti i neku kvalifikaciju. Što je s onima koji ne dobivaju odgovarajuće radno mjesto u našoj državi, onima ostaje inozemstvo. Ako je inozemstvo Hrvatska, onda će im se još više jačati hrvatska samobitnost, znanje jezika itd., ali ako je to neka druga zemlja, posvema se odstranjuje od svoje zajednice.

Matura se zove i ispit zrelosti, no koliko je zrela jedna osoba nakon mature, to je upitno. S lakoćom mogu izjaviti da većina maturanata još nije. Da bi tko postao zrelo, potrebno je steći iskustvo na raznim poljima života, a dok to ne stekne, nužna mu je pomoć od iskusnijih odraslih. Naša zajednica treba pripaziti na to da svoju mladu inteligenciju zadrži, da vodi računa o njoj, jer bez nje ne može ostvariti nadobudnu budućnost. Vodimo li dovoljno računa o našoj hrvatskoj mladeži? Dovoljno li je podijeliti nekoliko stipendija ili godišnje jedanput održati susret mladeži? Hoće li taj jedan susret riješiti problem? Postoji li neka strategija za njihovo uvođenje u javni život? Osjećaju li da njihova zajednica skrbi o njima, da su vrijedni članovi hrvatske zajednice? Komadić maturalne vrpce, koja je simbol napuštanja neke zajednice, može biti i simbol pripadanja njoj ako se komadić vrpce više puta poslože kao puzzle slagalice, jer hrvatska mladež voli slagalicu, voli se međusobno družiti, samo joj treba dati mogućnost da se uključi i u javni život hrvatske zajednice.

Bernadeta Blažetin

„Glasnikov tjedan”

Poklade su, poklade su, milo lane moje; barem da su, barem da su u godini troje. Pokušali smo otjerati zimu prošloga vikenda. I snijeg se prestrašio pred karnevalskim ludilom, pa se počeo topiti. Mohački Šokci tjeraju zimu s prastarim običajima, koji su dio svjetske nematerijalne

baštine. Naime u rujnu 2009. godine UNESCO je temeljem Konvencije formirao Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva na koju je, na prijedlog Mađarske, upisan mohački Ophod bušara, stoljetni običaj hrvatskoga puka u Mohaču. Kroza stoljeća hrvatsku zajednicu u Mohaču – onu koja je izgradila grad oko Kolišća, Ledinke, uz Dunav, onu koja je ljubomorno čuvala, tkala i slagala u škrinju predmete i duhovnu baštinu predaje, posebnost, kulturu i jezik, i onda kada je bila zabranjivana i proganjana, a njeni običaji nazivani nemoralnima i barbarskima – odlikovala je ustrajnost, prkos i hrvatski, onaj neopisivi šokački ponos. Ponos slagan u škrinju baštine za nadolazeće naraštaje.

Dvadeseto stoljeće, doba je ubrzane asimilacije, koja je svoj zamah doživjela u poratnim godinama svjetskih ratova, gašenjem onoga što je najsvjetije u očuvanju samosvojnosti, gašenjem mogućnosti učenja materinog jezika, vjerskih obreda na materinskom jeziku u «svojim» crkvama, izgubljenosti i nesnalaznjem te nepronalaznjem načina očuvanja svega onoga što čini identitet, a to je u prvom redu jezik. Jer ni bušar nije bušar, onaj pravi «šokački», ako ne zna hrvatski «divaniti». I tako sve do danas. Mala zajednica pokušava okupiti i odrediti sebe, pa i ulogu Ophoda bušara u turističkoj i kulturološkoj ponudi grada Mohača kao sredstvo potvrde svoje opstojnosti, kao potvrdu prošlosti, sadašnjosti i budućnosti mohačke Šokadije. Kao način njegovanja kolektivne uspomena, koja u ovim nesigurnim vremenima čuva nacionalnu svijest u onih koji je još uvijek žele njegovati i izgrađivati.

Vrijeme poklada, pa i ovogodišnjih, pokazalo je mnoštvom balskih i maskenbalskih priredaba u organizaciji političkih i civilnih organizacija Hrvata u Mađarskoj, od Gradišća do Bačke, kako se Hrvati vole okupljati i onda kada im je, kao i svima podjednako, teška svakodnevnica. Balova je bilo bezbroj, ne znam koliko, ali mislim kako

više nego inače. Nije bilo sela, grada, u kojem se na neki način zajednica nije sastala, radovala se u pokladnom razdoblju koje je iza nas. Od prela, sijela, seoskih balova, regionalnih balova, školskih balova, mnogobrojnih maskenbala, fašenjaka, ženskih poklada, prela bez granica, lakomaca, ribičkih, športskih i lovačkih balova do građanskih balova u otmjenijim prostorima. Neki su bili više, neki manje posjećeni, orkestri su se naradili, pa je došlo vrijeme da i oni uzmu predah. Za nas sve koji smo na trenutak u balskoj vrtoglavici zaboravili

Kroza stoljeća hrvatsku zajednicu u Mohaču – onu koja je izgradila grad oko Kolišća, Ledinke, uz Dunav, onu koja je ljubomorno čuvala, tkala i slagala u škrinju predmete i duhovnu baštinu predaje, posebnost, kulturu i jezik, i onda kada je bila zabranjivana i proganjana, a njeni običaji nazivani nemoralnima i barbarskima – odlikovala je ustrajnost, prkos i hrvatski, onaj neopisivi šokački ponos. Ponos slagan u škrinju baštine za nadolazeće naraštaje.

na brige, slijedi vrijeme pokore i otrježenja, te sumiranja balske sezone. U nekim je našim krajevima bilo više, u nekima i previše, a u nekima i nije bilo hrvatskih balova. Sviralo se i plesalo na glazbu naroda i narodnosti, u duhu uvriježene hrvatske snošljivosti i gostoljubivosti. Neki su svjesnije birali glazbu, a neki nisu znali što da biraju. Ali su se okupili, i to je dobar početak za priču koja dotjerivanjem za nekoliko godina može postati hrvatski prepoznatljivija. Bit će to onda ako kao organizatori shvatimo kako i bal u pokladnom razdoblju može biti platforma za moguće postignuće ciljeva, jačanje osjećaja hrvatske pripadnosti i posebnosti, hrvatskoga jezika, samobitnosti, kolektivne svijesti o prošlosti, sadašnjosti i budućnosti zajednice.

Čista srijeda nam je zakucala na vrata, otvorili smo ih i pustili korizmu u naše domove i srca. Oprali smo i posljednje naslage masti s naših sudova pepelom, naravno, simbolično, objesili larfe, haljine i balska odijela, maske do sljedeće balske sezone i budućega druženja. Na stranicama vašega tjednika, poštovani čitatelji, slikom i riječju oporštat ćemo se od ovogodišnjih poklada još tjednima.

Branka Pavić Blažetin

Aktualno: *Postroženi uvjeti djelovanja civilnih udruga*

Zasjedalo Predsjedništvo SHM-a: Savez ojačati kao političku udrugu!

Novi zakon postrožio je uvjete djelovanja civilnih udruga, što od njih zahtijeva određeno profesionaliziranje rada. Naprimjer neprofitna udruga mora raspolagati s odgovarajućim resursima za zadovoljavanje zajedničkih potreba društva i pojedinca te iskazati odgovarajuću društvenu potporu, k tome još i voditi dvostruko knjigovodstvo. Pitanje je samo kako će se time nositi male, pa i naše narodnosne udruge, koje raspolažu sa vrlo skromnim resursima i mogućnostima, i još skromnijim novčanim sredstvima za djelovanje.

Od strateškog je interesa da se Savez učvrsti kao politička, ali neprofitna civilna udruga, jer samo tako može zadržati pravo postavljanja kandidata na izborima za narodnosne samouprave – jedan je od najvažnijih zaključaka Predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj, koje je zasjedalo 10. veljače u Baji. Sukladno tome prihvaćeni su i prijedlozi bitni za budućnost krovne civilne udruge uoči sazivanja najvišeg tijela, Kongresa Saveza Hrvata. Savez se i dalje zamišlja kao udruga koja će svoje djelovanje obavljati u šest ravnopravnih povijesno-zemljopisnih regija, putem svojih regionalnih ogranaaka.

Predsjedništvo Saveza Hrvata u Mađarskoj zasjedalo je u krnjem sastavu jer na sjednici koja je održana u prostorijama gradskog odmarališta na Petőfievom otoku, nije nazočio član Predsjedništva iz Pomurske regije. Ipak, svi drugi članovi su bili, pa su uz predsjednika Josu Ostrogonca sjednici nazočili Jelica Pašić Drajkó (Budimpešta i Peštanska regija), Ivan Gugan (Baranja), Čaba Horvath (Gradišće), Angela Šokac Marković (Bačka), Jozo Solga (Podravina), kao stalni pozvani s pravom vijećanja predsjednik Odbora za financije i nadzor Mijo Štandovar te kao stručnjak pravnik Attila Buzál. Nadalje kao gost, u ime suvlasnika Nefitnog poduzeća „Croatia“ nazočio je i Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave.

Nakon pozdravnih riječi predsjednik Joso Ostrogonac uz ostalo reče kako za predstavnika Pomurske regije ništa ne zna, stoga njega vjerojatno neće biti. Kako je naglašeno, sukladno ranijoj odluci Predsjedništva donešenoj 20. siječnja u Budimpešti, uplatom članarine Pomurska bi regija mogla ostvariti pravo na jednog delegata na Kongresu Saveza Hrvata u Mađarskoj, koji će se održati 21. travnja ove godine Budimpešti.

Uz ostalo predsjednik Ostrogonac je izvijestio članove Predsjedništva kako je Savez putem Temelnog koordinacijskog fonda Wekerle za djelovanje dobio 3 310 500 forinta, poteškoća je samo u tome što je potpora na Savezov račun stigla tek u studenom prošle godine. Da Savez nije imao uplate od članarina, onda bi njegovo djelovanje tijekom godine bilo onemogućeno. Zbog toga se nisu uspjeli obračunati s 470 tisuća, a problem je što se to mora učiniti najkasnije do 30. siječnja ove godine. Postavljeno je još i pitanje raspodjele sredstava po regijama na temelju dosadašnje

prakse, ali i prema (ne)uplati članarine pojedinih regija.

Kako je i najavljeno, raspravljalo se o pripremama za Kongres, o konkretnim i operativnim pitanjima njegova sazivanja, o nacrtu ili glavnim smjernicama izmjene i dopune Statuta, a među raznim i o poslovanju Nefitnog poduzeća «Croatia». Nadalje članovima Predsjedništva predstavljeno je izvješće o radu SHM-a za razdoblje između 2006. i 2011. godine, kako bi ga eventualno dopunili, a koje će biti dostavljeno delegatima na Kongresu.

Sukladno ranijim odlukama, Predsjedništvo je jednoglasno prihvatilo da se po utvrđenom ključu moraju održati izbori delegata po regijama i najkasnije do 30. ožujka dostaviti zapisnici, nakon čega će se do 6. travnja delegatima poslati pozivnica i pismeni materijal za Kongres. Za dnevni red Kongresa predloženo je: 1. Izvješće o radu i financijama za petogodišnje razdoblje između 2006. i 2011. godine, 2. Rasprava o izmjeni i dopuni Statuta i 3. Izbor novih dužnosnika po izmijenjenom i dopunjenom Statutu.

Nakon operativnih pitanja prišlo se raspravi o novom Statutu, zapravo o izmjeni i dopuni postojećeg i njegovu usklađivanju s odredbama Zakona iz 2011. godine o pravu na udruživanje, o pravnom statusu neprofitne udruge, te djelovanju i podupiranju civilnih udruga, ali isto tako i prijedlozima za donošenje političkih odluka oko budućeg ustrojstva i djelovanja krovne civilne udruge Hrvata u Mađarskoj. Kako je u raspravi više puta naglašeno, Savez mora ojačati svoju političku ulogu. Sukladno odredbama novog zakona potrebno je usklađivanje Statuta, među ostalima godišnje sazivanje vrhovnog tijela kongresa ili skupštine, ostvariti pravni status neprofitne udruge, jer samo ona ima pravo na postavljanje kandidata na narodnosnim izborima.

Politički je neophodno da ostvarimo pravni status neprofitne udruge ako želimo biti jaka civilna udruga koja će biti glavni čimbenik na izborima za Hrvatsku državnu samoupravu – istaknuo je uz ostalo predsjednik Ostrogonac. Prema riječima pravnika Attila Buzála, status neprofitne udruge stručno je pitanje, a za to je potrebno provesti odgovarajuće odredbe zakona kroz Statut. Savez ne može biti samo kulturna nego u prvom redu politička udruga koja se na toj bazi mora

učvrstiti. To je političko i strateško pitanje, jer ako nije neprofitna udruga, onda nema pravo kandidiranja na izborima, smatrao je Jozo Solga, član Predsjedništva iz Podravine. On je dodao kako bi valjalo pojačati udrugu i administracijski i gospodarski, možda i zapošljavanjem profesionalca da bi se stvorili odgovarajući uvjeti za rad po zakonu. Primjerice, neprofitna i istaknuto neprofitna udruga mora voditi dvostruko knjigovodstvo. Ako se to ne uradi, onda se može dogoditi da ostanemo bez državne udruge za postavljanje kandidata, zaključio je Solga.

Na temelju narečenog Ivan Gugan, član Predsjedništva iz Baranje, postavio je pitanje kako osigurati potrebna sredstva i uvjete za rad, primjerice za profesionaliziranje rada. Prema Solgi, samo tako da se zadrži članarina u postojećem iznosu, a najavljeno je da će Temeljni koordinacijski fond Wekerle priznati i spomenute troškove.

Što se tiče konkretnih odredaba Statuta, Predsjedništvo osim drugog predlaže da ostane postojeći sustav kandidiranja na Kongres, da svaka učlanjena udruga ima pravo na jednog delegata, a da svakih 25 pojedinačnih članova može delegirati po jednog, da se bira sedmočlano Predsjedništvo, sastavljeno od šest regionalnih članova i predsjednika, da se radi operativnijeg rada ukine Zemaljsko vijeće, da se dužnosnici biraju na četiri godine, a da se zamjenik predsjednika bira od članova Predsjedništva na prijedlog predsjednika. Sukladno prihvaćenim načelima i prijedlozima, povjeren je pravnik Attila Buzál da izradi konačni prijedlog novog Statuta najkasnije do početka ožujka.

Pošto je Skupština HDS-a već prihvatila Poslovanje Nefitnog poduzeća Croatice za 2012. godinu, kao suvlasnik isto mora učiniti i Zemaljsko vijeće Saveza Hrvata, stoga je među raznim pitanjima bilo riječi o Croaticinu poslovanju. Uz ostalo je prihvaćeno da se na idućoj sjednici Zemaljskog vijeća, koju će održati na dan sljedeće Skupštine HDS-a, predloži na usvajanje Poslovni plan Croatice te da se donese odluka o potvrdi ili izboru novih članova u petočlani Nadzorni odbor. Prema svome udjelu u vlasništvu HDS (97%) bi dobio četiri, a Savez (koji svojih 3% ostvaruje vlasništvom prostorija) jednoga člana. Kako je naglašeno, vlasnički upis u zemljišne knjige je u tijeku.

PEČUH

Natječaj za besplatnu uporabu Centra „Kodály”

Neprofitno d. o. o. za upravljanje ostavštinom Zsolnay raspisuje natječaj za civilne udruge za besplatnu uporabu Centra „Kodály” u Pečuhu. Dobitni natjecatelji mogu jednom prigodom bez najamnine organizirati priredbu između 1. rujna 2012. i 31. srpnja 2013. godine. Otkako je otvoren u prosincu 2010. godine, narečeni je Centar postao najvažnijim koncertnim i konferencijskim središtem grada Pečuha i južnozadunavske regije. U njemu redovito organiziraju međunarodno priznate koncerte ozbiljne i zabavne glazbe, stručne susrete i skupove. Objavljeni natječaj osigurat će mogućnost civilnim udrugama sa skromnijim materijalnim mogućnostima kako bi se mogle poslužiti prednostima koje pruža Centar „Kodály”. Do sada su usluge Centra bile na raspolaganju samo na poslovnoj bazi za veliku najamninu. Civilne se udruge mogu natjecati za organiziranje konferencija i koncerata, a dobitnici će se moći koristiti osnovnim infrastrukturnim i tehničkim uslugama. Nakon vrednovanja pristiglih natječaja, konačnu odluku o dobitnicima donijet će Odbor za kulturu i obrazovanje grada Pečuha. Natječaj se moraju predati do 28. veljače 2012. godine u elektronskom obliku na kodalypalyazat@zsn.hu ili poštanskim putem na adresu održavatelja Centra „Kodály”: Zsolnay Örökségkezelő Nonprofit Kft., Pécs, H-7603 Pécs, Pf.: 27.

ZAGREB – Ministrica vanjskih i europskih poslova Vesna Pusić zahvalila je ministru vanjskih poslova Mađarske Jánosu Martonyiu na ratifikaciji Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj Uniji u Mađarskom parlamentu. Telefonskom razgovoru, koji je uslijedio nakon ratifikacije u Mađarskom parlamentu, ministrica Pusić izrazila je zadovoljstvo povodom ove, druge po redu, ratifikacije hrvatskoga pristupnog ugovora. Posebice je istaknula važnost ratifikacije u kontekstu njezina predstojećeg službenog posjeta Mađarskoj 24. veljače. Ministar Martonyi čestitao je ministrici Pusić i Republici Hrvatskoj na postignućima u pristupnom procesu za punopravno članstvo u Europskoj Uniji, te izrazio zadovoljstvo gotovo jednoglasnom potporom Mađarskog parlamenta hrvatskom pristupnom ugovoru. (mvpei.hr) Dodajmo kako će se, po saznanjima Hrvatskoga glasnika, ministrica Pusić 24. veljače na Veleposlanstvu Republike Hrvatske sresti s predsjednikom HDS-a Mišom Heppom i predsjednikom Saveza Hrvata u Mađarskoj Josom Ostrogoncem.

Savjetnica hrvatskoga jezika u Gradišću, Edita Horvat-Pauković o maturanti i jezični nastava u Sambotelu

Peto ljetu postoji mogućnost za sambotelске sridnjoškölce da polođu maturu na hrvatskom jeziku u Gimnaziji „Dorottya Kanizsai”. Koncem prošloga ljeta je šest petrovskih mladih Hrvatov i Hrvatic najprlje pismeno, potom usmeno dokazalo svoje jezično znanje, za što je bila odgovorna Edita Horvat-Pauković, ravnateljica Dvojezične škole u Petrovom Selu i savjetnica za hrvatski jezik u Gradišću. – *Sad su maturirali oni, ki su na četvrtj godini gimnazije. Svi su moji bivši učeniki osnovne škole. Pismeni dio su napravili u oktobru, a usmeni dio su imali krajem novembra. Ako sam dobro prebrojila, onda dosad, za minulih pet ljet, šesnaestimi-osamnaestimi su maturirali iz hrvatskoga jezika u Sambotelu. Većinoma su to naši bivši školari iz Petrovoga Sela, kim je osigurano da na ov način se bavu*

*dalje hrvatskim jezikom i na kraju učenja dostanu i službeni dokument. I meni osobno je to rezultat da nisu čisto zaostavili hrvatski jezik za osnovnom školom, a s druge strane to je bio i njev izbor da su iz hrvatskoga maturirali. Jako se veselim jer oni su stvarno moji bivši učeniki, vridni su i zaistinu su se trudili, da im bude uspješan ta ispit. Četvorke i petice su dobili, tako da mislim da po zahtjevi su napravili sve ono, što je nek moguće. Naravno, vidi se i čuje se, ki, kako i koliko se pomina po hrvatski doma – je objašnjavala petroviska pedagoginja ka je još dodala da ideju ove sridnjoškölcske nastave je ona počela forsirati, pred petimi ljeti u školi ku su pohađjale i nje kćerke. Ona dica ka su upisana u ovu gimnaziju, tako i njevi roditelji na početku školskoga ljeta čuju za ovu mogućnost, a kako je rekla Edita Horvat-Pauković, i tim drugim sridnjoškölcom su vrata otvorena ki se ne uču u ovoj gimnaziji. Hrvatske ure nisu označene u školskom rasporedu, nego je to dosad tako išlo da dvakrat su se mogli najti u tajeđu školari s učiteljicom u Petrovom Selu. Pokidob su svi iz istoga sela, to je tako bilo logično i komotnije. Prlje mature su položili razredne ispite na kraju svakoga školskoga ljeta i iz hrvatskoga jezika. Kako je to moguće i iz drugih predmetov, ako najavljeniki na vrime zgotovu svoje ispite, more se matura najpr donesti, kako se je to dogodilo i u ovom slučaju. Editu Horvat Pauković smo pitali i za tu vist, za ku se jedno vrime već pomina u našem krugu, da je predsjednik Željeznožupanijske skupščine, Ferenc Kovács, ponudio Hrvatov u Kisegu jednu zgradu za hrvatsku sridnju školu. – *Prije nekoliko ljet smo dobili mogućnost za podučavanje hrvatskoga jezika u Kermendu u jednoj gim-**

Šest novopečenih maturantov (odzgor sliva) Boris Horvat, Alex Škrapić,

Marton Wagner, Tamaš Haklić, (odzdol sliva) Dora Meršić, Edita Horvat-Pauković i Ana Pauković

naziji, jer to je palo pod županijsko financiranje, ali Kermend je opet varoš koga ne pohađjaju jako naši mladi. Sad sam čula da u Kisegu su isto tako ponudili jednu ustanovu. Moje mišljenje je to da je centar ipak Sambotel i dica se javljaju u sambotelске škole. Dakle, svakako bi morali razgovarati od toga da u dotičnom gradu, u nekoj školi najdemo najbolje rješenje za ov problem. Donidob mislim da nam i ova mogućnost odgovara u Gimnaziji „Dorottya Kanizsai”, ako uprav željimo nešto imati u ruki.

Iz sridnje škole smo u riči skoknuli i u osnovne škole u Sambotelu, kade trenutačno još i u dvi škola teče hrvatska nastava. S tim da u Osnovnoj školi „Mihály Váci” nij’ učenikov u 1. i 2. razredu, na prošnju roditeljev dice, ka su pohađjala čuvarnicu Mesevár, od oktobra je pokrenut kružok hrvatskoga jezika, u Evangeličkoj školi „Sándor Reményik”. – *Koliko ja znam o toj situaciji, jednu uru imaju u tajeđu u ovoj školi, ne znam da li je to vridno ovako početi, jer teško je sakupljati jednu grupu ku pohađjaju učeniki iz raznih razredov. Mislim da je najveći problem u Sambotelu to da nije bila uprav najbolja ideja donesti hrvatsku grupu u Váci školu, jer je daleko od centra grada, a roditelji imaju mogućnost izabrati svojemu ditetu najbolju i njim najbližu osnovnu školu. Zasad nimam podatke kolikimi odnesu u ovu školu ili kolikimi odnesu u Váci školu svoje dite, ali ni u jednoj školi sigurno nimaju tako veliki broj učenikov da bi bilo vridno ostaviti u dvi škola ovu nastavu – je rekla savjetnica za hrvatski jezik, kojoj smo obećali da slijedeći naš put pelja u sambotelsku osnovnu školu, kade se uču najmladji školari po hrvatski.*

-Tiho-

Otvoren projekt u okviru IPA programa prekogranične suradnje Mađarske i Srbije – Bikića i Lemeša

Etnoizložba i prelo bez granica u Bikiću

Orkestar Vizin u proširenom sastavu

Niz ovogodišnjih pokladnih zabava, prela i balova, u subotu, 11. veljače, nastavljen je istovremeno u tri bačvanska naselja. U Bačinu je održano Racko prelo, u Aljmašu Bunjevačko prelo, a u Bikiću nakon nekoliko godina ponovno Prelo bez granica.

Iako malobrojna, zajednica bunjevačkih Hrvata u Bikiću nije malodušna, a to najbolje pokazuje i organiziranje najvećega prela u Bačkoj, i u prošlosti i ove godine. Članovi Hrvatske samouprave Bara Jagić, Jovanka Išpanović Michler i Ivan Veles, na čelu s predsjednicom Marijom Petreš Szabó, imali su pune ruke posla jer su očekivali 450 gostiju.

Oslanjajući se na višegodišnje iskustvo međunarodnih prela bez granica, kojima je jedan od ciljeva otpočetak bilo prekogranično povezivanje hrvatske zajednice, ove su godine u suorganizaciji mjesne Hrvatske i Seoske samouprave priređeni dvodnevni Hrvatski dani. Bilo je to ujedno i otvaranje projekta u okviru IPA programa prekogranične suradnje Mađarske–Srbije, odnosno Bikića i Lemeša (Svetozar Miletić).

Tako je u petak, 10. veljače, u mjesnom domu kulture otvorena mjesna etnoizložba, postavljena bunjevačka soba, uza svesrdnu pomoć kačmarske bunjevačke udruge, nakon čega je prikazan šaljivi igrokaz «Stipanova princeza» što su ga izveli gosti iz Srbije, članovi Hrvatskobunjevačkog kulturno-umjetničkog društva „Lemeš”. Kako nam reče organizator, svojom nazočnošću otvorenje izložbe i kazališnu predstavu uveličali su Joso Ostrogonac, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, i Angela Šokac Marković, predsjednica Bačkog ogranka SHM-a.

Sutradan, 11. veljače, priređeno je i Prelo bez granica, a unatoč snježnom i hladnom nevremenu, u mjesnoj športskoj dvorani okupilo se 350-ak (možda i više) gostiju iz Lemeša, Bikića i okolnih naselja.

Kako je uz ostalo nakon pozdravnih riječi

naglasio načelnik sela László Kovács, Hrvatski su dani ostvareni u okviru projekta IPA programa prekogranične suradnje Mađarske i Srbije, putem uspješnoga zajedničkog natječaja Bikića i prijateljskog Svetozara Miletića u Srbiji, s naslovom „Jačanje obostranih društvenih veza Bikića i Miletića u krugu žitelja dvaju naselja”. Pomoću osvojenе potpore u iznosu 96 051 euro, u oba naselja 2012. i 2013. godine održat će se po tri priredbe. Kao prvu priredbu u Bikiću, u suradnji s mjesnom Hrvatskom samoupravom, organizirali su Hrvatske dane, a u okviru njih etnoizložbu, igrokaz i Prelo bez granica. Ove godine u okviru navedenog projekta priredit će još i Duhovske dane sela zajedno s Danom djece, a sljedeće godine Športske dane za vikend. Projekt, koji se ostvaruje supotporom Europske Unije, uz priređivanje navedenih priredaba uključuje i djelomičnu obnovu doma kulture, izmjenu vrata i prozora te osuvremenjivanje sanitarnog čvora športske dvorane. Svojom nazočnošću priredbu su uveličali aljmaški gradonačelnik Balázs Németh i izaslanstvo prijateljskog Miletića, te zastupni-

Bal su otvorili László Kovács, bikićki načelnik, i zastupnica tamošnje Hrvatske samouprave Bara Jagić

ci narodnosnih samouprava iz okolnih naselja. Nakon pozdravnih riječi načelnika Kovácsa i zastupnice Hrvatske samouprave Bara Jagić, u prigodnome kulturnome programu – koji se odvijao na živoj etnosцени i ispred nje, bunjevačke sobe na pozornici, kojom je ne samo uljepšana športska dvorana nego je stvoren i ugodaj nekadašnjih prela – nastupili su gostujući i domaći izvođači. Prelo je otvoreno s preljskom pjesmom „Kolo igra, tamburica svira” u izvođenju Orkestra „Vizin” iz Pečuha. Kulturno-umjetničko društvo „Tanac” iz Pečuha u pratnji Orkestra „Vizin” prikazalo je podravske, bunjevačke, šokačke i bošnjačke plesove, učenici hrvatskog kružoka mjesne osnovne škole predstavili su se stihovima i pjesmama na bunjevačko-hrvatskom, HBKUD „Lemeš” iz Miletića splotom bunjevačkih plesova i Tamburaški sastav iz Bikića s poznatim bunjevačkim melodijama.

Nakon prigodnog programa, dobro raspoloženje nastavljeno je zajedničkim velikim kolom, a druženje okupljenih zajedničkom večerom u dobru kapljica vina.

U nastavku večeri za dobro raspoloženje pobrinuo se „Vizin” te dramski umjetnik i pjevač Stipan Đurić, pa je zabava potrajala do sitnih sati.

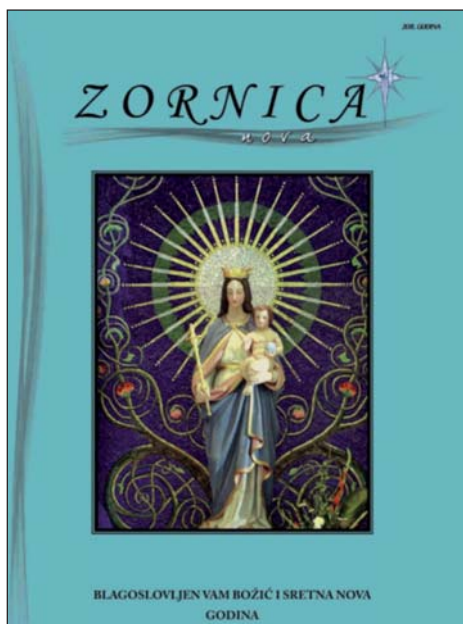
Tekst i slika: S. B.

Nastupili su članovi hrvatskoga kružoka u bikićkoj osnovnoj školi

Prvi broj časopisa Zornica nova

Nedavno, u siječnju, u organizaciji pečuškoga Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe i vjerskog časopisa Zornica nova, u Klubu je predstavljen prvi broj vjerskog časopisa Zornica nova. Predstavljajući su sudjelovali velečasni Franjo Pavleković, Judit Klein, Milica Klaić Taradija i Pjevački zbor Augusta Šenoe.

Zornica nova časopis je čiji je osnivač Zaklada Zornica, glavna urednica Milica Klaić Taradija, a prvi broj Zornice nove ostvaren je uz novčanu potporu Kárpát-medencei Múhely Alapítvány, Pécs i Tomigo Bt. Časopis se nije tematski pobliže odredio, ni u impresumu ni u možebitnom podnaslovu, ali listajući ga, a i nazočeći na predstavljanju te čitajući kako je stručni savjetnik velečasni Franjo Pavleković, župnik pečuške crkve Sv. Elizabete, jasno nam je kako to želi biti časopis vjerskoga karaktera na hrvatskom jeziku u Mađarskoj. S obzirom na ime, Zornica nova, i utemeljitelja, Zakladu Zornica, časopis je svojevrsna obnova, kako i kaže Milica Klaić

Taradija, urednica nekadašnjega vjerskog časopisa koji je sporadično (ali ipak bar jedanput godišnje) izlazio od Božića 1990. do Božića 2002. godine. U obraćanju čitateljima Milice Klaić Taradije čitamo: „(...) tako i Zornici koja je nakon deset godina šutnje i mirovanja ponovo ugledala svjetlo dana. Valjda je bila potrebna jedna okrutna odluka da 2011. za Božić, uz pomoć dobrih ljudi ona ponovo zasja.“

Iz rečenoga zaključujemo kako časopis Zornica nova, i izrijeком glavne urednice želi biti svojevrsan baštinik časopisa vjerskog karaktera Zornica čiji je prvi broj izašao pred Božić 1990. godine, s podnaslovom List za Hrvate katolike. Osnivač i izdavač bila je Organizacija Mladost, glavna urednica Milica Klaić-Taradija, odgovorni urednik Ivica Đurok te članovi uredničkog vijeća: Stipan Filaković, Stjepan Blažetin, Ladislav Matušek. Što redovito što sporadično časopis je izlazio desetak godišta, a potom zamro. Već 1991. godine (u kojoj je izašlo četiri broja) kao izdavač, uz Mladost, javlja se i Savez Hrvata u Mađarskoj, te 1991, 1992. i prvi broj u 1993. godini izdaju narečeni kako bi od 2. broja u 1993. g. izdavanje potpisali zajedno Savez Hrvata u Mađarskoj i Zaklada Zornica, a odgovorni je izdavač predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, te od toga broja u impresumu ne nalazimo članove uređivačkog vijeća. Kod 11 godišta izlaženja nemamo ni imena osnivača časopisa, tek napomenu kako Zornicu izdaje Zaklada Zornica, i tako do 13 godišta izlaženja, o Božiću 2002. godine. U sretnijim godinama

bilo je četiri broja, a bilo je godina bez sredstva, pa se jedne godine Zornica izdala kao prilog Hrvatskoga glasnika. U broju 2-3 Zornice za 1992. godinu, u trećoj godini izlaženja čitamo: „... govorili smo o ljepoti zadatka, o velikom poslu koji se krije iza toga da se časopis iz vremena na vrijeme objavi. Prije nego što je snimljen razgovor, dobili smo žalosnu vijest o tome da je Predsjedništvo Saveza Hrvata, naš glavni sponzor, donijelo odluku o tome da više neće sponzorirati „Zornicu“. (MKT) Na pečuškom predstavljanju čulo se kako glavna urednica časopisa Zornica nova želi redovito objavljivati časopis ako se za to nađu sredstva te kako su poduzete radnje u tome smjeru, a očekuje se i pomoć svih ljudi dobre volje, te kako će nastojati, i to joj je „žarka želja“, vjerske sadržaje časopisa približiti mladima, pa će nastojati pokrenuti online-izdanje časopisa. Na naslovnici je prvoga broja Zornice nove fotografija koja prikazuje Gospu od Aljmaša.

Nakon deset godina „šutnje“ pokrenut je časopis Zornica nova, na 16 stranica, a utemeljitelj (osnivač) mu je Zaklada Zornica. Iz sadržaja Zornice nove: *Kako obnoviti vjerski život Hrvata u Mađarskoj* naslov je intervjua s predsjednikom HDS-a Mišom Heppom, što ga vodi Stipan Balatinac; *Božić je tamo gdje je dom* i napis *Naš papa, Blaženi Ivan Pavao II* potpisuje Tímea Šakan Škrlić; *Sretan Božić svakome* naslov je božićne čestitke velečasnog Attila Bognára, sajčanskog župnika; Bernadeta Zadrović donosi napis naslova *Božić u malom gradišćansko-hrvatskom naselju Prisiki*; o *Bunjevačkim pučkim običajima u djelima Ivana Petreša* piše Milica Klaić Taradija; prinos *Izbor poezije o Božiću* potpisuje Katja Bakija; o biskupu *Janusu Pannoniusu* piše Đuro Franković; o *Svetim misama na hrvatskom jeziku u Pečuhu* piše Marija Bošnjak; nalazimo i pjesme Ivana Petreša, Marije Vargaj, prozu Ignaca Horvata, grafiku Lajoša Brigovića, kratak napis Miše Mandića, nekoliko fotografija iz života hrvatskih vjerskih zajednica u Mađarskoj te poziv na natječaj Hrvatske udruge Pasionka baština. Izvedbu časopisa potpisuje Tomislav Taradija, saznali smo na pečuškom predstavljanju. Družini okupljenoj oko časopisa Zornica nova poželimo novih ideja, a časopisu Zornica nova mnogo novih brojeva jasne vjerske profiliranosti.

Judit Klein, Milica Klaić Taradija i velečasni Franjo Pavleković na pečuškom predstavljanju Zornice

Branka Pavić Blažetin
Foto: Ákos Kollár

Aktuelna dilema u židanskom teatru

Miho se mora ženiti!

Tiho capečemo na friško-snižnoj glavnoj ulici Hrvatskoga Židana sa zvanarednim poštovateljem hrvatskoga jezika, majstorom četkic i tuša, Lajošom Brigovićem, i ne tribi nam preveć riči da znamo, razlog našega veselja je isti. Idemo na premijeru domaće kazališne grupe, što je u današnje vrime moguće samo u ovom naselju ter u Petrovom Selu. Pri vrati, iznenadjenje, domaći kazalištarci nam nudjaju zakipljeno vino, te, žgano pak i pogače za prethodno okripljenje. Publika ka svako ljeto napunjuje dvoranu, točno zna, svenek je svetak kad se novi kusić postavi na pozornicu. 11. februara, u subotu, u mjesni Dom kulture smo bili pozvani na premijeru komedije u dvi čini. Kusić, Miho se mora ženiti!, je od neotkrivenoga, nepoznatoga autora, iako se sumlja da pripada Weidingerovoj kolekciji, iz koje se jur ljeta dugo izbiraju i nudjaju nam delikatese židanski igrokazači.

Pri hepiendu na kraju

Za firongom kukovača više sa zidne ure, to izazove val smiha, a uz pozdravne riči redateljica Jadranka Tot, ka jur treće ljeto pelja ovo društvo, kaže, kako su i ovput jako čuda djelali. Probe su imali svaki tajedan dvakrat, jur od oktobra. I još skrene pozornost gledateljev na fotoizložbu. Slike Timee Horvat, od 2005. ljeta odigranih deset kazališnih komadov, je izabrao i za izložbu pripravio Petar Horvat. Posebna hvala je upućena svim onim ki su dali razna dugovanja domaćinstva, stole, stolce, ubruse, vankoše, stara orudalja za pozornicu. Ovako lipi i originalni seoski ambijent u blagoj harmoniji s predmeti, prateži, morebit još dovidob gor nismo vidili na židanskoj pozornici. Još glumci nisu ni izrekli prve rečenice svojih ulogov, već smo bili začarani od prizora. Gdo je rutinirani posjetitelj naših amaterskih predstavov mora znati, ako na početak igre ne pazi, izgubit će fundamenat cijeloga igrokaza, iako to nekako razvučeno i jako sporo krene. Uprav tako, kako koraca starački žitak negdašnjih poljodjelcev, hižnoga para Mate Mirkovića (Kristijan Čenar) i družice Paule (Nora Pantoš) u samoći i gospodarstvu prez blaga, koje je negda doživilo i lipše dane. Bilo je i najlipše i najbogatije imanje u cijeloj okolici. Sve je to ostavljeno zavolj adoptiranoga diteta Ivana ki študira u Beču za inženjera. Naravno nijedna komedija ne more projtii prez negativnoga lika, u ovom slučaju je to bučnjak, pohlepni susjed Pave Hudobić (Ivan Pantoš). On na svaki način kani prikzeti od starih imanje i najradje bi ubrzao prepisivanje paorije. Mami je dobrim i mirnim žitkom, umjesto zelja pečenim golubom ter dobrim vinom i cigarijom. S pojavom Marice, pozabljene nećakinje od

Paule (Mirjana Šteiner), detaljno skovani lukavi plan Hudobića, izgleda, mora pasti u pozabljenje. U prlje tihi i zapušćeni stan vrati se veselje s mladom divojkom, štala se napuni s blagom, dojdju sluge i službenke, promjenu rado zamu i gazda s gazdaricom. Medjutim, Hudobić nima mira, kot zadnje oružje pripravlja za akciju svojega šuknotoga sina, Mihu (Joško Ravadić), za ženidbu. Brijilantno odigrana scena s dijalogom oca i sina je jedan od vrhuncev ove predstave. Vjerujem, da nije bilo nikogar ki je mogao prez smiha, ravnodušno gledati i poslušati mudre tanače Hudobića o tom, kako mora na pol gluhi i bedavi potomak postati muž, ići u selo i dodvorivati se divojki Marici, pravoda s tom namjerom da na kraju, konačno na ov način, još se spoju gospodarstva. Koliko je nevjerovatno da će se mlada, vrlo Marica zaljubiti u tumastog Miha, toliko je moguće da će se posvojce Ivan (Petar Horvat) u ovoj seoskoj lipoti najti ženu svojega žitka. Ali dotad, put se pelja prik trnja i kamena, prik ogovaranj, intrike, laži, ljubomornosti ke sve skupa prepričavaju sriću. Hudobić će zaljubljen sa svakarčkimi izmišljotinami posvajati da i budući inženjer a i razočarana divojka kanu nastaviti svoj žitak, prvi u Beču, a druga kod matere. U manjem ljubavnom vihoru Miho, ipak ispadne mudrim i prepoznaje se, za razliku od oca, dobrota njegovoga srca. On će izriktati čemernu situaciju i spasiti mladence, kazajući kako im je njegov otac črnu supu skuhao i da iz te laži što je on rekao, ništ nije istina. Kad Hudobić najde u Mirkovićevom stanu mlade golube još se i čudi, a skoro ga i kaplja kad mu njegov sin predstavlja buduću ženu, hakljivu zubraču, službenku Mirkovića,

Francu (Marija Kolnhofer) ka je za kratki čas upitomila malo bedastoga, ali financijski dobro stojećega, djelatnoga muža. Još jedan šalni igrokaz je završen hepiendom, a posebno smo uživali u igri mladih, Petra Horvata i Mirjane Šteiner. Već izgled Joška Ravadića ki se je za tridesetimi ljeti podbrbio, ponukao publiku na smih, a u njegovoj rutiniranoj i odličnoj igri jur niz ljet nij razočaranja. Ivan Pantoš za dvanajst-ljetnom pauzom se je vratio znova na pozornicu, veljek u jednu vodeću ulogu. Iako nam se je trudio predstaviti negativca, volili smo svaku njegovu pojavu, pokret, bockanje, poantu, a kako ne ta pravi židanski izgovor s kim raspolaže još u ovoj grupi Marija Kolnhofer i Jakob Kumanović. Iako su dva aduti židanskoga teatra ovput dobili samo manje uloge, odgovarali su očekivanju. Suprot toga da su još mladi, Kristijan Čenar i Nora Pantoš jako vjerno su oblikovali staroga hižnoga para. Nismo još spomenule Evu Domnanović u ulogi kume, rođakinje Mirkovića i Esteru Katona u ulogi službenke Katice, ke su se isto tako dobro našle u svoji karakteri. Svaka čast i pohvala a i hvala ovoj grupi, ka je i ljetos uspjela čez dvi ure zabavljati, oduševiti, na smih spraviti pri premijeri svoje domaće, a u ove dane i brojne gledatelje širom Gradišća. A za što im moramo biti još više zahvalni, to je naš materinski jezik, kojega pred svim i u ovoj djelaonici strogo nam čuvaju, hranjuju i branu ovi dobrovoljni amateri. Nam vik najbolji i najtalentiraniji, ne samo zato jer su naši!

-Timea Horvat-

Marija Kolnhofer, Jakob Kumanović i Estera Katona su ovput u manji uloga

„Državni lopov” u Hrvatskom kazalištu

Stipan Đurić (Marko Komadina) i Goran Smoljanović (Kiki Puškar)

Premijera predstave Fadila Hadžića „Državni lopov” zbilja se 10. veljače, u pečuškom Hrvatskom kazalištu. U predstavi, čiju režiju potpisuje Stipan Filaković, glume Stipan Đurić (Marko Komadina), Goran Smoljanović (Kiki Puškar), Arčon Rafael (Jozo). Dramaturgiju potpisuje Stipan Filaković, koreografiju Eva Bálint, kostimografiju i scenografiju Péter István Fenyő, lektor je dr. Ernest Barić. Pretpremijera je bila 9., premijera 10. veljače, a predstave u kazališnoj dvorani Hrvatskog kazališta na repertoaru su bile 13. i 14. veljače 2012.

Izabran je komičan tekst, a iskustvo pokazuje kako publika Hrvatskoga kazališta voli komediju, pogotovo pučku s temom iz života Hrvata u Mađarskoj u prošlosti, predstave u kojima se nade narodnog plesa i pjesme. Ovoga je puta izabran dramopisac, jedan od najizvođenijih na hrvatskim (i nekadašnjim jugoslavenskim) kazališnim daskama potkraj 20. stoljeća, a njegova komedija naslova „Državni lopov” pogotovo je aktualna danas kada smo svjedoci političkih korupcija i krađe državnoga novca na svim razinama moći i upravljanja, mjesnim i državnim. Kaže nam Hadžić, koji je spomenutu komediju napisao davnih sedamdesetih godina, kako je tako bilo i bit će dok je svijeta i vijeka. Sigurno je kako će nova predstava Hrvatskoga kazališta, koja nema većih umjetničkih pretenzija, nasmijati publiku, svjedit će se hrvatskoj kazališnoj publici u Mađarskoj i biti

pogodna za gostovanja po našim hrvatskim prostorima. Pokazalo se kako tekst ove komedije s malim preinakama dobro funkcionira i aktualan je i danas jer iako je tekst pisan 1977. kada su odnosi u društvu bili drukčiji nego što su danas, očito je kako se ljudska narav nije promijenila i kako se pojedinci snalaze u situacijama kada su blizu moći i politike koristeći se blagodatima radi vlastitog džepa.

Kazališni kritičari kažu kako Fadil Hadžić ima moć da svoje komedije prožme „svijetlim smijehom“, kojim se na svoj način bori protiv „straha od ništavnosti i ispraznosti života“. No svijetli značaj Hadžićeva smijeha ne otupljuje oštricu njegove satire, nego je samo jasno određuje. Hadžić izvrgava smijehu društvene negativnosti s namjerom da ih prokaže i tako pomogne borbi protiv njih, ali se pritom čuva propisivanja recepta, i ostaje samo pri dijagnozi. Hadžić nas suočava s problemima i nama samima prepušta da pronademo rješenja. Tako autorov postupak daleko je od nekog idejnog neutralizma, Hadžić itekako jasno navodi gledatelje kako da se odnose prema njegovim dramskim osobama i scenoskoj radnji, ali pritom s pravom računa na izgrađenu društvenu svijest svoje publike, a to automatski isključuje svaku autorovu didaktičnost i parolaštvo. Možda je baš u toj otvorenoj ponudi i ključ nesumnjiva uspjeha Fadila Hadžića kod publike.

Branka Pavić Blažetin

PETROVO SELO – Suprot prethodnoj najavi, židanska kazališna grupa neće gostovati 26. februara, u nedilju u Petrovom Selu, nego jedan dan prlje. Tako domaća publika moć će vidjeti komediju u dvi čini, od nepoznatoga autora, pod naslovom Miho se mora ženiti! 25. februara, u subotu, početkom od 19 uri u mjesnom Domu kulture.

MOHAČ – U tamošnjoj kinodvorani 3. ožujka KUD Mohač priredit će samostalnu večer pod naslovom „Od Gradišća do Bačke“. Programu će sudjelovati sve skupine spomenutoga KUD-a.

Predsmotra „Međimurske popevke”

Društvo Horvata kre Mure, Hrvatska samouprava Zalske županije, u suorganizaciji Zajednice hrvatskih kulturno-umjetničkih udruga Međimurske županije i Osnovnoobrazovnog središta „Nikola Zrinski” u Keresturu, priređuju drugu predsmotru „Međimurske popevke”. Priredba se održava 25. veljače, s početkom u 16 sati, u keresturskom domu kulture. Na predsmotru se prijavilo dvadeset i dva izvođača, a pojedine nastupe glazbom prati Danijel Takač na harmonici, Keresturski tamburaši, Tamburaški sastav iz Kaniže, „Kajkavska ruža” KUD-a Sumarton i „Sumartonski lepi dečki”. Voditelji programa jesu Erika Rac i Joža Đurić, a članovi stručnog povjerenstva: Stjepan Hranjec, Branimir Magdalenić, Dragica Karolina Šimunković i Miroslav Novak. Priredba se ostvaruje uz financijsku potporu Hrvatske samouprave Zalske županije i Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti.

LUKOVIŠĆE – U osnovnoj školi i vrtiću 10. ožujka priređuje se tradicionalni Dobrotvorni bal, koji počinje u 21 sat.

Trenutak za pjesmu

Nikica Petrak

Tužaljka uz glazbu

Ova je zima poput smrti.
Studen je stalna i trajna.
Nikada više svjetlost neće
taknuti zemlju.

Kadšto, tek smrznuta srž
u sjećanju procvate,
znajući da postoji dodir
koji sve pretvara, u onaj sjaj
izvan vremena.

I govorio je tami da ne bi bila tama,
i ničemu, da ne bi bilo ništa,
i stvarima da ne budu tek mrtve,
tvarne u tvari stvar, bez daha

i dok je govorio, više nije bilo
ni tame ni ničega

svezan sa drevnom smrću koja je
samo još novo Sunce

zbog riječi u sjaju, koji izmiče
svemu što vazda gine.

Nove hrvatske knjige u salantskoj knjižnici

Dana 27. siječnja. 2012 g. stigle su nove hrvatske knjige u salantsku knjižnicu. Ponuda je došla iz prijateljskog naselja Salante, iz Strizivojne. Nije to bila prva prilika da smo ugostili naše prijatelje. Oni su već bili i prije kod nas, i nedavno na predaji novoga doma kulture. Tada su ustanovili da naša knjižnica ne raspolaže dovoljnim brojem i odgovarajućom kakvoćom hrvatske književnosti, pa su ponudili od svojeg fonda dvjestotinjak knjiga salantskoj Hrvatskoj samoupravi. Svečana predaja knjiga uslijedila je u siječnju, kada su u nošnju obučeni učenici stavili prve knjige na police. Nakon toga svoj govor održali su Mijo Štandovar predsjednik salantske Hrvatske samouprave, Zoltán Dunai, salantski načelnik, i Mijo Raguž, načelnik Općine Strizivojna. Nadamo se da će ta veza i nadalje biti tako dobra kao i prije, jer je i ta ponuda bila znak te dobre suradnje. Ova će pomoć Salancanima omogućiti da čitaju ne samo zastarjele hrvatske knjige nego i novu beletristiku, stručnu literaturu i lekturu na hrvatskom jeziku. Sada se već pruža mogućnost svim naraštajima salantskog stanovništva da si od toga bogatog izbora odaberu što god žele.

Kako još svaka knjiga nije ni našla svoje mjesto na policama, načelnik Strizivojne g. Raguž nam je obećao da ta ponuda nije bila zadnja, jer će uskoro poslati nove knjige našoj knjižnici kako bi se taj fond još bolje obogatio.

Gordana Daskalov-Hristov

Sabrana djela Ive Andrića

Izdavačka kuća iz Zagreba, Školska knjiga, u 2012. godini g. objavit će prvo kolo Sabranih djela hrvatskoga književnika Ive Andrića. Priređivač je ugledni književni povjesničar Krešimir Nemeć. Godine 2012. hrvatska književna javnost obilježava 120 godina od rođenja hrvatskoga književnog nobelovca Ive Andrića. Ivo Andrića svojata i srpska književnost, kao što to čini s Marinom Držićem i Ivanom Gundulićem, a najnovije i s Ruđerom Boškovićem, isusovcem rodom iz Dubrovnika. Mnogi ovih dana kažu kako je Hrvatska 2011. godine možda presramežljivo obilježila pedeset godina od dodjele Nobelove nagrade piscu višeslojnog identiteta Ivi Andriću.

Andrić je rođen 9. listopada 1892. godine u Dolcu, pokraj Travnika, danas u Bosni i Hercegovini, tada u Austro-Ugarskoj Monarhiji. Sabrana Andrićeva djela činit će dvanaest knjiga i dva kola. Prvo kolo sačinjavaju „Lirika i liriska proza – Nemiri i Ex ponto”, „Mara milosnica i druge pripovijetke”, „Travnička hronika”, „Na Drini ćuprija”, „Gospođica” i „Prokleta avlija”. Sve će knjige biti popraćene iscrpnim pogovorom akademika Krešimira Nemeća te rječnikom manje poznatih riječi i pojmova, te popisom povijesnih osoba s kratkim životopisima. Planirani je rok izlaska knjiga iz prvog kola konac lipnja 2012. godine, uoči obilježavanja 120. godišnjice Andrićeva rođenja. Napomenimo kako je 2011. g. Društvo hrvatskih književnika objavilo pretisak „Nemira”. U drugom kolu Andrićevih djela Školska će knjiga objaviti knjige „Pripovijetke II”, „Omer-paša Latas”, „Znakovi pored puta”, „Eseji, kritike, pogledi”, „O umjetnosti i stvaralaštvu”, „Staze, lica i predjeli” te „Sveske”. Planirani je rok izlaska drugog kola knjiga studeni 2013. godine. Priređivač je knjiga akademik Krešimir Nemeć, a urednica Miroslava Vučić.

Ivo Andrić i Miroslav Krleža

Iz povijesti Hrvatskoga glasnika

Aktualno

Izvanredni kongres Saveza Hrvata u Mađarskoj 11. listopada u Budimpešti

(...)

U prvoj točki predsjednik je upoznao nazočne s nacrtom proračuna za 2008. godinu, što ga zasada čini dobivena potpora parlamentarnog odbora za manjine u iznosu od 2,6 milijuna forinti te ostatak od prošle godine, 946.407 Ft, potpora dobivena od Ministarstva obrazovanja u iznosu od 400.000 Ft za proslavu Markova u Baji. Očekuje se potpora od NCA u iznosu od milijun forinti i potpora od HDS-a. Predsjednik je naglasio kako je u 2007. godini štedeno koliko se moglo, a planovi za 2008. u tom su duhu. Naglasio je kako je Predsjedništvo na svojoj nedavnoj sjednici izglasovalo potporu regijama u iznosu od 300.000 Ft, od čega će prva rata od 150 tisuća ovih dana biti poslana na račune regionalnih ogranaka. Predsjednik je naglasio kako je situacija kritična i tužna bar što se tiče financijskoga stanja u Savezu.

Nakon njegova izlaganja prihvaćen je nacrt izvješća nacrta proračuna za 2008. godinu, a u sljedećoj točki nacrt o međusobnoj suradnji Saveza i HDS-a, koji će razmotriti i Skupština HDS-a. Ona će biti održana 12-13. rujna u Vlačićima na otoku Pagu, u Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata u Mađarskoj. Potom se prišlo trećoj točki dnevnoga reda: sazivanju Savezova izvanrednog kongresa. Predsjednik je upoznao nazočne sa što skorijom potrebom sazivanja kongresa kako bi se po napucima državnog odvjetništva riješilo pitanje Savezova članstva, za što je nužno mijenjati Savezov Statut, a to može odobriti jedino kongres.

(...)

*Branka Pavić Blažetin
(Hrvatski glasnik, 2008/27)*

Bogatstvo...

Jedna od najlipših tamburašica u Bizonji, Petra Hegedüs

Bal je otvorio predsjednik šeljinske Hrvatske samouprave Šandor Matorić

I ove je godine, u organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, već sedamnaesti put, 11. veljače priređen tradicionalni Hrvatski bal u Draškovićevu dvorcu. Kao i svake godine, organizatori, na čelu s predsjednikom Hrvatske samouprave Šandorom Matorićem, pobrivali su se kako bi sam čin otvaranja bala bio, zapravo, kraći folklorni program. Po ustaljenom običaju, svake godine «uz svoje izvođače» pozivaju goste iz bližnje i daljnje okolice.

Balu je nazočilo izaslanstvo Grubišnoga Polja predvođeno gradonačelnikom Zlatkom Maderuhom, te predstavnici tamošnje Zajednice Mađara, na čelu sa Šandorom Tothom, predsjednikom vijeća mađarske nacionalne manjine Bjelovarsko-bilogorske županije i grada Grubišnoga Polja, te djelatnici Srednje škole Bartola Kašića koji imaju vezu sa šeljinskom srednjom školom. Gosti iz Grubišnoga Polja su s domaćinima, osim neformalnih tema, razgovarali i o životu i radu Hrvata u Baranjskoj županiji, te o statusu nacionalnih manjina u Mađarskoj. Napomenimo kako su uz njih balu nazočili predsjednici obližnjih hrvatskih samouprava, bivši dugogodišnji predsjednik šeljinske Hrvatske samouprave Đuso Dudaš sa suprugom i drugi brojni ugledni gosti, na čelu s tamošnjim gradonačelnikom Attilom Nagyem i gradskom bilježnicom. Sve je njih prigodnim riječima

Orkestar i zbor šeljinske osnovne škole

pozdravio predsjednik Hrvatske samouprave Šandor Matorić.

Balu je nazočio i šeljinski gradonačelnik Attila Nagy

Nastupom su se predstavili tamburaši i pjevači tamošnje osnovne škole koji vježbaju s glazbenim pedagogom Tiborom Kedvesem, a njihov rad već godinama pomaže Hrvatska samouprava. Potom su slijedili folkloraši birjanskoga KUD-a utemeljenog pod pokroviteljstvom tamošnje Hrvatske samouprave, kaže nam njezina dopredsjednica Milica Murinyi Sörös. Ima mnogo djevojaka i nekoliko momaka, ali se nadaju kako će muški dio plesnog a društva uskoro pojačati s novim članovima. Marljivo vježbaju, uvježbava ih iz Mirjana Murinyi, rado se odazivaju svim pozivima, sudjeluju na svim priredbama u Birjanu. Ovoga su se puta predstavili sa spletom bunjevačkih plesova. Za glazbeni ugođaj večeri bio je zadužen Orkestar Podravka, a sve koji su kupili tombolu čekali su vrijedni zgodici, darovi šezdesetak sponzora. Nije izostao ni «bošpor» u kasnim noćnim satima, za one najizdržljivije koji su se sa zorom opražali od ovogodišnjega šeljinskog Hrvatskog bala.

Branka Pavić Blažetin

KUD iz Birjana

Đuso Dudaš sa suprugom i predsjednica fočke Hrvatske samouprave Ljubica Weber

Kaniški Hrvati obrađuju vinograde

Kaniška Hrvatska samouprava 5. veljače priredila je izložbu vina hrvatskih vinogradara, kušanje tradicionalnih jela, odnosno plesačnicu za hrvatsku skupinu Dječjeg vrtića u Rozgonyievoj ulici. Za izložbu je predano 19 uzoraka vina, kaniški tamburaši su nudili glazbu, a tamošnje se Hrvatice pobrinule za mazanice i druga izvrsna jela.

Članice zbora kušale su ukusna vina

– Hrvati su uvijek bili radini ljudi, mnogo su radili na poljima, vinogradima. Danas, kada se život ustrojava drukčije, mnogi su se od njih nastanili u gradu, ali nisu ostavili svoje vinograde – reče Marija Vargović, predsjednica Hrvatske samouprave, u svom uvodnom govoru, zbog toga se za njih priređuje izložba vina, kako bi razmijenili svoja iskustva, kušali vina jedni drugih, razgovarali i družili se. Uz vino lijepo se čuje i tamburica, a kako bi bilo nastavka hrvatskih tradicija u gradu, za djecu spomenute skupine priređena je plesačnica. Prema predsjedničnim riječima, Hrvatska samouprava u posljednje vrijeme više pozornosti posvećuje mladima.

Zahvaljujući tomu kaniški tamburaši, mladići, vrlo su aktivni, sve češće nastupaju i nadalje imaju volju učiti hrvatsku glazbu i hrvatski jezik.

Deset uzgajivača vinove loze prijavilo se na izložbu vina s 19 uzoraka, koje su ocijenili članovi prosudbenog povjerenstva, Zoltan Nemet i Jenő Antal, agronomski inženjeri, te Jože Ciceli, član pjevačkoga zbora. Oni su upočetku objasnili način ocjenjivanja i započeli kušati vina kaniških Hrvata. Najviše, 16, bilo je uzoraka bijelog vina, jedan roze i dva crnog vina. Dodijeljeno je devet zlatnih priznanja, po pet srebrnih i brončanih. Zlatna je kvalifikacija dodijeljena Janošu Mirkou, Zoltanu Kuzmi, Zoltanu Molnaru, Štefu Jarnecu, Joži Ciceliju. Priznanje publike dobio je Jože Ciceli.

Štef Jarnec, podrijetlom iz Serdahela, vrlo je aktivan član kaniških Hrvata, ako treba pjeva u pjevačkom zboru ili pleše, a pomaže i oko organiziranja priredaba. Rado se druži u Kaniži, ali, kako reče, to nije ono isto kako je

bilo na selu, srce ga još vuče tamo:

– Da sam bil mladi, i onda sam išel igrate vu Kulturno društvo Mura, vučili so nas Blažetin i Gujaš nevučitel. Onda mi je bilo jako lepo, vek pomlam ona leta pak i tu vu gradu nekaj probamo, sam kaj to neje isto kaj na seli. Tam je bila cela familija, rodbina, si so se dobro znali. I ve fnogopot idem vu Serdahel, tam mi je išče mama, pak rodbina, lepo mi je tam. Negda smo fnogo hodali i v Hrvatsku, i tam imam poznate, ve išče držimo veze, sam kaj nejdemo tak fnogopot. Meni je grad sam posel, a srce me vuče na selo, zato mi je ve drago kaj delam gorice i tam se spozijem z pajdašima. Od jape smo nasledili gorice vu Kamanhedi pak u Karošu. Ja već delam vu Kamanhedi, a brat pak vu Karošu. Negda sam štel prodate, sam kaj nišče neje štel date tolko kolko vredi zemla, pak onda nesem prodal. Ve sako leto imamo 500–600 litara, to ne prodavlemo, mi popijemo, familija, pak da je nekvo veselje, onda nesemo – rekao je g. Jarnec čije miješano bijelo vino dobilo je zlatnu kvalifikaciju.

Štef Jarnec za svoje miješano bijelo vino dobio je zlatnu kvalifikaciju

Izložba „Četiri slikara naive iz Hrvatske“

U galerijskom prostoru Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae, u organizaciji Kluba i Udruge Augusta Šenoae te Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, 24. veljače, s početkom u 17 sati, otvara se izložba „Četiri slikara naive iz Hrvatske“. U okvirima izložbe predstavlja se Dragutin Kovačić, Stjepan Đukin, Martin Đukin i Vladimir Ivančan. Izložbu otvara Ljiljana Pancirov, konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu. Izložba je otvorena za posjetitelje do 14. ožujka, radnim danom od 12 do 17 sati.

MOHAČ – KUD „Zora“ 24. veljače poziva sve zainteresirane na susret u veliku dvoranu tamošnje Umjetničke škole „Schneider“ (Vörösmartyeva 3), s početkom u 20 sati. Svira Orkestar „Poklade“. Obavijest i prijave kod Stipana Darašca (tel.: 06-30/ 33 30 075) i Brigitte Rumán Szabó (e-mail: rbrigi@gmail.com).

Sporazum o suradnji Orfűa i Orahovice

Dana 20. siječnja u sklopu tradicionalnog, novogodišnjeg domjenka orahovičkoga gradonačelnika Josipa Nemeca, a u nazočnosti generalne konzulice Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljane Pancirov te mnogih gospodarstvenika, predstavnika mjesnih odbora i gradskih udruga, svečano je potpisan ugovor o međusobnoj suradnji i prijateljstvu grada Orahovice s naseljem Orfűom i Bačkom Topolom iz Srbije. Potpisivanje su uz gradonačelnika Nemeca obavili načelnica Orfűa Zita Kajdy Füzi te predsjednik Općine Bačka Topola Attila Babi. Sporazum je pretpostavka za zajedničke projekte i programe, za pretpristupne i strukturne fondove Europske Unije, reče g. Nemeč. Gđa Kajdy Füzi izrazila je zadovoljstvo suradnjom s gradom Orahovicom te istaknula kako će oba grada iz ovog sporazuma itekako razviti svoju okolicu, posebno na polju turizma.

DOMBOVAR – U tome gradu djeluju četiri narodnosne samouprave: armenska, ciganska, njemačka i hrvatska. One zajedno 25. veljače u Restoranu Camping priređuju «svinjokoljsku» večeru. Svaka od njih brine se kako bi na stol dospio njezin specijalitet značajan za svinjokolju, a o kolačima se brinu skupa, kaže za Hrvatski glasnik predsjednik tamošnje Hrvatske samouprave Gabor Varga Štadler. Za raspoloženje bit će zadužen DJ Török s nostalgijским diskom.

PEČUH – U organizaciji Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, kaže njegov ravnatelj mr. sc. Stjepan Blažetin, u sjedištu Zavoda (Pečuh, Ulica Tamása Eszea 3), u prostorijama Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe, 28. veljače, s početkom u 18 sati priređuje se predstavljanje Godišnjaka za znanstvena istraživanja Zavoda za kulturu Hrvata u Vojvodini.

KOLJNOF – U okviru izleta „Hrvatski branitelji i Gradišćanski Hrvati“ izletnički organizacijski odbor iz Zagreba je pozvao hrvatske branitelje na dvodnevno putovanje u Gradišće, od 25. do 26. februara, da se bolje upoznaju život i običaji Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj i Austriji. Tijekom putovanja, na putu prema Koljnofu, će najavljeniki čuti kratka predavanja iz sridnjovjekovne i novije hrvatske povijesti. Polag predavanj prikazat će se i dokumentarni film o dugoljetnom hrvatskom katoličkom misionaru u Austriji, donu Stipi Mlikotiću. Uz zagrijavanje u koljnofskom restoranu Levanda, grupu iz Hrvatske dalje peljaju dr. Franjo Pajrić i don Stipe Mlikotić na razgledavanje Šoprona. U tiješnom programu zatim slijedi Fertőd, posjet Esterházyevom dvorcu, a za predvečer stoji na raspolaganje upoznavanje vinogradarske tradicije pri koljnofskoj obitelji, Atila Pajrića, s kušanjem vina. Pri večeri u Levandi uz razgovore i druženje sviraju mjesni tamburaši Štrabanci. Nediljno jutro je posvećeno šetnji u Koljnofu, a potom će izletnici putovati u Mali Borištof na hrvatsku mašu. Za skupnim objedom u Levandi, putnici se vozu dalje u Prisiku i tamo će posjetiti Muzej sakralne umjetnosti Hrvatov u Ugarskoj, uz pratnju Štefana Dumovića. Iz Prisike samo jedan skok još do Kisega, kade je još u programu razgledavanje i upoznavanje tvrdjave hrvatskoga kapetana Nikole Jurišića.

Naša živa baština: Ophod bušara u Budimpešti

U organizaciji hrvatske, bugarske i grčke samouprave budimpeštanskog XV. okruga, te peštujhejskog muzeja i Zajedničkog doma, 11. veljače priređena je cjelodnevna priredba „Naša živa baština“. U prijedodnevničkim satima u prostorijama muzeja bila su zanimanja za djecu, izložba fotografija i predavanje ravnateljice Etnografskog muzeja na otvorenome Ravnateljstva nematerijalne kulturne baštine dr. Eszter Csonka-Takács o povijesti, neizostavnim rekvizitima i predmetima mohačkog Ophoda bušara. Potom je emitiran film o tom običaju. Hladni zimski dan s toplim mediteranskim ugodajem, sa spletom grčkih plesova dočarali su plesači skupine Ilios. Tko se nije ugrijao od viđenoga, mogao je popiti vrući čaj, kuhano vino ili bugarsku rakiju. Nisu plovili ni brodom ni čamcima, ipak, glavna atrakcija dana za staro i mlado bili su Mohačani. Kulturno-umjetničko društvo Zora, pod vodstvom Stipana Darašca, uz pratnju Orkestra „Poklade“ prikazalo je šokačke plesove i ples s bušarima. Nazočni su nestrpljivo čekali kada se mogu i oni uklju-

čiti u veliko kolo. I dok se na dvorištu plesalo, u prostoriji spomenutog muzeja višestruko nagrađivani izrađivač bušarski larfa Petar Pavković oblikovao je sljedeću krinku zbirke. Zidovi su bili ukrašeni bušarskim larfama, a po stolovima poslagane klepetaljke i razna izdanja o Mohaču i Ophodu bušara.

Veseli je mimohod krenuo prema Zajedničkom domu. Bubnjevi, zvižduci, buka, pjesma i ples. Jesu li veselju pripomogli maligni ili sama mogućnost ophoda? Bit će ovo posljednje. Mnogima je poznat stari običaj u Mohaču, ali malo ih je na tome i sudjelovalo. Zahvaljujući Hrvatskoj samoupravi XV. okruga, na čelu s predsjednikom Stjepanom Kuzmom, toga su dana djelić ozračja pokladnog veselja mogli doživjeti. Mahali su polaznici, ukućani iz toplih soba, pozdravljalo se iz dvorišta...

Iako put do cilja nije bio dug, ipak, činilo se da jest. U minusima ispod rukavice smrзли su se prsti, i uzaludnim su se činile i debele čizme. Ali iskusni organizatori sve su to naslutili. U dvorištu Zajedničkog doma nudi-

le su se tople krafne, vrući čaj i pripremao se oganj da se po mađarskom običaju spali lutka, simbol zime. Plamenovi vatre su grijali, Orkestar „Poklade“ svirao je i opet se zaplesalo. Polako se spuštao mrak, samo pepeo od lutke... svi kreću svojim domovima. Brzo prođe taj dan, ali je svima nama ostao nezaboravan.

Maškare u budimpeštanskom Hrvatskom vrtiću

Pokladna veselica pokucala je i na vrata budimpeštanskog Hrvatskog vrtića. Ona su se otvorila 17. veljače i pojavile se maškare. Ali prethodnoga dana roditelji i odgajateljice spremno su okitili sve prostorije. Krinke, klounovi i vrpce od papira veselih boja, svilene vrpce spremno su dočekali djecu i roditelje. Toga prijepodneva djeca su se mogla pretvoriti u najljepše, najjače, najtajanstvenije liko-

Meksikanac i tajni agent

sudionici ne ostanu gladni, nudili su se sendviči i kolači. Maškare su prošle, obični su dani, vidimo se nagodinu, dragi mališani.

k. g.

Još malo šminke i spremne smo

ve svojih snova. Vještica i vila, krhka balerina, indijanka i nindža, tajni agent FBI-a te šumska kraljica... koliko je bezgranična dječja mašta. I koliko su trebali biti spretni roditelji. Dok se čekalo na klauna, po skupinama su se recitirale i pjevale pokladne pjesmice. Pretijesnom se činila zajednička prostorija, roditelji su slikali i snimali, a djeca plesali. Uz gitarsku pratnju roditelja Miklósa Cimbulia pjevale su se mađarske dječje pjesme, a s čika klaunom putovalo se u svijet cir-kusa. Tko je jači, vukao se konopac, plesači na užetu nisu se bojali velikih visina. A da

Tata me voli najviše na svijetu

Izredila: Dijana Kovaci
iz Fičehaza

Što je prijateljstvo?

- ♣ Prijateljstvo je uz ljubav nešto najljepše i najdragocjenije što nam se u životu može dogoditi.
- ♣ Prijateljstvo čini život radosnim i sretnim.
- ♣ Prijateljstvo je ujedno i dar koji trebamo darivati, ali i primati, ne može se kupiti, niti prodati. Ne zadobiva se odjednom, ni zauvijek, nego postupno i mora se neprestano usavršavati.
- ♣ Prijateljstvo je umijeće koje se mora učiti, čak i uz rizik da se nikada ne nauči, zapravo, ono je nemoguće dokraj savladatai.
- ♣ Prijatelji su kao gromobrani – dok ne počne oluja, ne mislimo dovoljno na njih.
- ♣ Prijateljstvo je sreća, prijateljstvo je ljubav, prijateljstvo je vjernost, prijateljstvo je... NEŠTO NEOPISIVO!
- ♣ Prijatelji su zvijezde koje život krase... zato ih treba čuvati da se nikad ne ugase!
- ♣ Nikoga ne možeš natjerati da te voli. Jedino što možeš učiniti jest da dopustiš biti voljen. I nije najvažnije što imaš na putu života, nego koga imaš na putu života.
- ♣ Mnogi će ti ljudi prolaziti kroza život, ali samo ćete pravi prijatelji voljeti i ostaviti trag u srcu.

BAJA – Prema gradonačelnikovo obavijesti, osnovnoškolski upisi za iduću 2012/2013. školsku godinu u Baji, te upisi u bajske vrtiće za djecu rođenu do 1. listopada 2009. godine, bit će 5–6. ožujka od 7.30 do 17.30 sati. Pozivaju se roditelji da za upis donesu osobnu kartu, iskaznicu o stalnom prebivalištu, djetetov izvadak iz matične knjige rođenih te stručno mišljenje vrtića odnosno za vrtić uvjerenje od liječnika. Dodajmo kako se hrvatski jezik u Baji podučava u dvjema ustanovama, uključujući osnovnu školu i vrtić, a to su Opće prosvjetno središte na Fancagi (vrtić u Ulici Templom) i Opće prosvjetno središte i športska škola „Šugavica” na Dolnjaku (vrtić u Kinizsievovj ulici).

LUKOVIŠĆE – U osnovnoj se školi 24. veljače priređuje školski maskenbal i pokladno veselje. Zabava počinje u 13 sati.

Podravska svinjokolja u Daranju

Udruga za javnu kulturu i uljepšavanje sela Daranja, tamošnja Seoska i Hrvatska samouprava, u suorganizaciji s brojnim civilnim udrugama u naselju, drugu godinu zaredom priredila je, nazovimo je tako, „Podravsku svinjokolju“ ustrojenu 11. veljače. Prijaviti su se mogle družine koje su željele sudjelovati natjecanju. Ove je godine natjecanju sudjelovalo 12 družina, kazuje nam jedan od organizatora predsjednik Hrvatske samouprave Daranja, Ladislav Vertkovci, od čega nekoliko hrvatskih: družina Podravci, koja okuplja šomodske Hrvate, većinom Hrvate iz Daranja, Dombola i Tomašina te družina Bečari iz Martinaca.

Snježilo je. Snijeg je bio dubok i nestvarno bijel, dok su zrnca kao zvjezdice treperila na zemlji i u zraku. Razapeti šatori, svaki je čekao svoju družinu, na daranjskom salašu plinske boce, kuhano vino, rakija. Počeli su pristizati Vatrogasci iz Sigeta, Podravci, Bečari iz Martinaca, družina Baranyi Bt., pa one iz Suljoka, Daranja, Újszentmargite, družina Društva za očuvanje mjesne povijesti sela Daranja... Kako saznajemo, već u ranim jutarnjim satima počele su pristizati družine na lice mjesta. Kako to i priliči, svinjokolja treba započeti još dok je mračno u dvorištu. Naravno, s čašicom dobre rakije, pripremljenim sudovima, i alatom. U zgradi Seoske samouprave priređena je i izložba fotografija s lanijske Podravske svinjokolje. Nakon otvaranja natjecanja i takozvane ceremonije opraštanja od svinja, prišlo se činu svinjokolje i poslovima koji je odlikuju kako bi se sve to predstavilo široj publici koja je također nude na čašom kuhanoga vina. Ove je godine zbog iznimno hladnog vremena otkazan kulturno-folklorni program na improviziranoj pozornici na otvorenome. Daranjski bilježnik Jozo Solga i načelnik László Villányi brinuli su se o gostima, jednako kao i predsjednik tamošnje Hrvatske samouprave Ladislav Vertkovci.

Tijek svinjokolje prikazan je potanko, uloženo je velik trud kako bi sve uspjelo. Proglašeni su i rezultati. Kao i lani, svi koji su bili kažu kako je u Daranju bilo veselo i kako su mogli kušati izvrsne specijalitete po receptima sačuvanih od starih vremena. Pripremale su se kobasice, krvavice, čvarci, meso itd. Hladan dan nije nikoga prestrašio, a raspoloženju pridonijela je domaća rakija i ukusni zalogaji. Za glazbeno raspoloženje brinuli su se lukoviški tamburaši, članovi KUD-a Drava. Sve su družine izložile svoje proizvode sa svinjokolje. Titulom „kralj“ (najbolji „mesar“) ovogodišnje Podravske svinjokolje proglašen je Daranjac Gábor Götz, prijelazni kup osvojila je družina iz Tiszacsege, najbolju „hurku“ napravili su Podravci, družina Hrvata Šomodske županije, najbolju sarmu

spremili su martinački Bečari, a najbolju kobasicu napravila je suljočka družina „schlahterock“. Najbolju „ugostiteljsku ponudu“ napravili su Podravci, družina Hrvata Šomodske županije (krvavice, domaći kruh, kisela čorba od pluća, jetre, bubrega, sarma, juha od friške svinjetine s domaćim rezancima). Najbolju rakiju je imala družina iz Tiszacsege, najbolje kuhano vino Pécsi Baranyi Bt. Posebnim su nagradama nagrađeni: za najbolji specijalitet natjecanja Suljočani, za najljepši stol družina iz Tiszacsege, najveseliji su bili sigetski Vatrogasci, a najljepše dvorište imala je daranjska družina Betyártanya. Nije bilo mnogo gostiju sa strane, ali unatoč hladnom vremenu okupio se lijep broj ljudi te njemačkih, hrvatskih i mađarskih družina iz bliže i dalje okolice.

Priredbu su pomogli Samouprava sela Daranja, daranjska Hrvatska samouprava, Dráva Coop Zrt., Dráva kábel Bt., Sziget TV Kft. i AVIcomP Studio. Određen je i datum Podravske svinjokolje u 2013. godini, bit će to 6. veljače.

bpb
Foto: O. Sebestyén

Katolske poklade

Katoljci su se zabavljali u pokladnom razdoblju... Okupila ih je tamošnja Hrvatska samouprava 4. veljače. Ove godine nisu bili u katoljskoj Planini, tek su se sjećali nekadašnjeg običaja „ženskih poklada“ u Katolju. Na večernjoj zabavi svirao je Orkestar Juice.

*Bjež'te, djeco, idu nam
bušari!
Ja sam bježo kad sam bio
mali.*

*Kroz tri dana počinju
poklade,
al već ljubim Katoljkinje
mlade.*

*Poklade su u godini jedne,
samo jedne, al drage i
medne.*

*Poklade su, i ljudi su dani
jer čak ima i žena pijani.*

*Katolske bečarce sakupio:
Živko Mandić
Foto: Trubicsné Csibi Nóra*

Kiseška svinjokolja

Kade muži djelaju, a žene su časni gosti!

Kiseška hrvatska zajednica poznata je o svoji familijarni priredba. Skupa idu na pišačenja, skupa beru grozje u kiseškoj gori, normalno da i skupa kušaju novo vino pri Maligan-turi. Skupa si čuvaju neke običaje ke su doprimili u gradić Kiseg iz okolišnih sel. Tako je to bilo i 28. januara, subotu, kad se je osamnaest Kisežanov stalo skupa u dvi-tri grupe, povodom ovoljetošnjega svinjokolja.

*Kiseški muži sa 188 kg teškim pitancom
(foto: Imre Harsanyi)*

U zori, po peti ura prva grupa je prošla po 188 kg teškoga pitanca u Pačiju (Kőszegpaty). Ovde je mesar, Lojzi Feher unimio kričeće svinjske zube. Druga grupa je u kotli toplila vodu, pripravila je gauge, prajčtok, kefe i krpe za pranje popržene svinjske kože, naravno, i malo rakijice protiv jutarnjih minusov i za hrabrije i veselije djelo. Po raskajanju svinjskoga tijela peljač kuhinjskih poslov, Ivan Nickl, je s dinstanimi jatrami čekao mušku četvu od osamnaest članov uz stol, kade se je doznalo da je lanjska svinja bila veća, ali pretusta, a ljetošnja je manja i mesnatija.

Pravo djelo se je tek sada začelo. Pod mesarskim peljanjem rizala se je slanina, načinjale su se mesnate i krvave kobasice, kuhao se je gembec/presbošt, cvrtili su se ocvarki. Na veži pod kuharskim peljanjem kipila je u lonci supa, ribao se je i hren, kuhalo se je mesom nabito kiselo zelje, a pečeno meso se je samo zriktalo da ga otpodne pak vržu speći u peč, jer žene su bile pozvane na vičeru nek u 18 uri.

Treta muška grupa je usput pripravila Hrvatski klub za blagovaonicu: prostrli su stole, pripravili su pila. Slatkiše, kolače su već žene doprimile da se na ov način zahvalu svojim marljivim mužem za ovo hvalevridno gostoprimstvo. Farniki Štefan Dumović i Ante Kolić s molitvom su otvorili vičeru, kamo su uz Hrvate pozvani bili i poma-gači kiseške Hrvatske samouprave.

Šandor Petković, organizator svinjokolja, u ime Hrvatske samouprave na kraju vičere pozdravio je sve nazočne, i zahvalio se je svakomu za skupno djelovanje. Kada su se gosti i domaćini nasitili jila i pila, zaigrao se je Zora band, pod peljanjem Imrija Harsanija. Skupno jačanje i međusobni razgovori su se mišali šalom i smihom do kasne noći, kako je to negda bilo i doma, u rodnom selu na svinjokolju.

Marija Fülöp-Huljev

Naš vridni štitelj iz Hrvatske, Borut Mohar, je ove zvanaredne slike poslao iz zimske Baške

